

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku**

Gdańsk, dnia 26 sierpnia 2011 r.

Pan

Zdzisław Korda

Kierownik Powiatowego Centrum

Pomocy Rodzinie w Lęborku

LGD-4101-005-03/2011
P/11/092

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie *art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.)*, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku przeprowadziła kontrolę w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Lęborku (dalej: „PCPR”). Przedmiotem kontroli było funkcjonowanie placówek opiekuńczo – wychowawczych oraz ich współdziałanie z innymi instytucjami na rzecz powrotu dzieci do wychowania w rodzinie w latach 2008 – 2011 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym 27 lipca 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie *art. 60 ustawy o NIK*, przekazuje niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, ocenia działalność PCPR w skontrolowanym zakresie.

Powyższa ocena wynika z niżej opisanych ustaleń.

1. W kontrolowanym okresie PCPR działał na podstawie statutu nadanego Uchwałą Nr XLIII/312/06 Rady Powiatu Lęborskiego z 30.06.2006 r. Szczegółową organizację i zasady funkcjonowania określał Regulamin Organizacyjny, stanowiący załącznik do Uchwały Nr 117/08 Zarządu Powiatu Lęborskiego z dnia 9 kwietnia 2008 r. Rada Powiatu Uchwałą nr XXXIII/233/05 z dnia 1 lipca 2005 r. zatwierdziła Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Lęborskim (dalej: „Strategia”), w ramach której PCPR było m.in. inicjatorem i koordynatorem realizacji licznych

programów pomocy dziecku i rodzinie oraz zapewniało opiekę i wychowanie dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców.

W Strategii nie zostały określone wskaźniki oceny jej realizacji oraz sposoby pomiaru osiągnięcia celów. Pomimo tego braku, pozytywnie należy ocenić sporządzenie przez Kierownika PCPR w badanym okresie dwóch sprawozdań z realizacji niniejszej Strategii, które zostały przyjęte przez Zarząd Powiatu .

W latach 2008 – 2010 nie organizowano natomiast debat strategicznych z udziałem osób tworzących Strategię, mających na celu ocenę jej aktualności, a ponadto Rada Pomocy Społecznej nie przedstawiała Kierownikowi PCPR raportów z przebiegu realizacji celów i kierunków działania zamieszczonych w Strategii, co było niezgodne z zapisem pkt. 18 Strategii.

Ustalono, że Kierownik PCPR - stosownie do wymogów *art. 112 ust. 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej*¹ - w badanym okresie składał Radzie Powiatu coroczne sprawozdania z działalności PCPR, ujmując w nich potrzeby na kolejne lata.

2. W latach 2008 – 2010 na terenie Powiatu Lęborskiego nie funkcjonowały ośrodki adopcyjno – opiekuńcze, których prowadzenie - dla zapewnienia opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców - przewiduje *art. 19 pkt 4 ustawy o pomocy społecznej*. Zadania w tym zakresie, według Pana wyjaśnień, były realizowane bez zakłóceń we współpracy z innymi placówkami.

W jednej z dwóch funkcjonujących w Powiecie Lęborskim placówek opiekuńczo – wychowawczych (Placówka Wielofunkcyjna Nr 2), nad którymi nadzór sprawował PCPR, stwierdzono przekroczenie ilości dzieci w niej przebywających w stosunku do posiadanych 45 miejsc - w 2008 r. o 15 dzieci i 2009 r. o 9 dzieci. Powyższą nieprawidłowość wyjaśnił Pan m.in. pilnymi potrzebami zapewnienia opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców z terenu Powiatów: Lęborskiego, Słupskiego, Człuchowskiego i Miasta Słupska oraz faktem spełnienia przez ww. Placówkę wszystkich wymagań, aby przyjąć i w komfortowych warunkach zabezpieczyć tym dzieciom opiekę, wychowanie i prawidłowy rozwój psychofizyczny.

3. W budżecie Powiatu Lęborskiego w latach 2008 i 2009 zapewnione zostały środki finansowe w wysokości zgłaszanej przez placówki opiekuńczo wychowawcze oraz środki zaplanowane dla rodzin zastępczych. Natomiast w 2010 r. plany finansowe dla obu

---

¹ Dz.U. z 2009 r. Nr 175, poz.1362 ze zm.

Placówek zatwierdzone zostały w wysokości niższej od przedłożonych projektów budżetowych, m.in. z uwagi na zmniejszenie wynagrodzeń osobowych i pochodnych od wynagrodzeń, liczby dzieci i etatów, co było związane z realizowaną standaryzacją placówek. Należy jednak podkreślić, że w trakcie roku nastąpiły na podstawie stosownych wniosków zmiany (zwiększenie środków) w planie finansowym ww. Placówek, co zabezpieczyło ich potrzeby. Niewykorzystane na koniec roku przez Placówki środki zostały zwrócone na rachunek Powiatu.

Zasady częściowego lub całkowitego zwalniania rodziców naturalnych z odpłatności za pobyt ich dzieci w rodzinach zastępczych oraz rodziców naturalnych, opiekunów prawnych lub kuratorów dziecka z pobyt w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, ustalone zostały Uchwałą Nr XXIII/156/04 Rady Powiatu Lęborskiego z dnia 24 września 2004 r. Jednocześnie, zgodnie z pkt 20 i 21 Załącznika do Uchwały, zobowiązano Dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej do sporządzenia i przekazania do PCPR w terminach do dnia 31 maja i 30 listopada każdego roku sprawozdania z realizacji odpłatności za pobyt wychowanków w placówce. Powyższych sprawozdań PCPR nie otrzymywał i nie zwracał się również (w trybie nadzoru) o ich nadesłanie.

Wyjaśniając przyczyny powyższego stanu podał Pan, że o zaległościach osób zobowiązanych do ponoszenia opłat Placówki informowały PCPR na bieżąco i nie zwracał się Pan zatem o nadesłanie ww. informacji w formie pisemnej.

4. Kierowanie i pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, a także zgłaszanie ich do przysposobienia, pomimo stwierdzonych uchybień, przebiegało w sposób prawidłowy.

PCPR podejmowało starania zmierzające do pozyskania kandydatów na rodziny zastępcze oraz promowało ww. formę opieki poprzez rozpowszechnianie stosownych informacji.

Wydawanie przez PCPR skierowań do placówek na podstawie orzeczeń sądu następowało w porozumieniu z dyrektorem Placówki, a sądy były powiadamiane, zgodnie z § 15 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 października 2007 r. w sprawie placówek opiekuńczo – wychowawczych², o skierowaniu dziecka do danej placówki.

Ponadto PCPR zawierał w badanym okresie, w trybie art. 86 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej, porozumienia z innymi miastami w przypadkach umieszczenia w placówkach dzieci spoza terenu Powiatu Lęborskiego .

---

² Dz.U. Nr 201, poz.1445

Ustalenie odpłatności za pobyt dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej lub odstąpienie od ustalenia tej odpłatności następowało w prawidłowym trybie, tj. poprzez wydanie stosownych decyzji. Spośród zbadanych w trakcie kontroli 27 postępowań w tym zakresie, w 9 przypadkach decyzje wydane zostały po upływie 2 miesięcy, co było niezgodne z przepisami *art. 35 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego*³.

Stwierdzono dwa przypadki pobytu dzieci (rodzeństwa) w placówce typu interwencyjnego przez okres 21 miesięcy, co stanowiło naruszenie przepisu § 4 *ust. 7 rozporządzenia w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych*, w myśl którego maksymalny okres pobytu dziecka w takiej placówce nie może przekraczać 6 miesięcy.

W dokumentacji 30 dzieci (spośród 60 objętych badaniem), o której mowa w § 19 *ust. 1 rozporządzenia w sprawie placówek opiekuńczo – wychowawczych*, załączanej przez PCPR do skierowań dzieci do całodobowych placówek wychowawczo-opiekuńczych, brakowało dokumentacji o stanie zdrowia dziecka oraz dokumentów szkolnych, co - jak wyjaśnił Kierownik PCPR - wynikało głównie z negatywnej postawy rodziców naturalnych dzieci, którzy nie współpracowali w tym zakresie z PCPR.

Stwierdzono również, że przy kierowaniu dzieci do placówek opiekuńczo-wychowawczych w 32 przypadkach pracownicy socjalni nie przeprowadzali wywiadów środowiskowych w terminie 14 dni, określonym w § 2 *ust. 1 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego*⁴. Ponadto w 40 przypadkach nie przeprowadzano co 6 miesięcy ich aktualizacji, pomimo wymogu wynikającego z *art. 107 ust.4 ustawy o pomocy społecznej*.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) realizację określonego w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Lęborskim zadania dotyczącego organizowania raz na dwa lata debat strategicznych dla oceny jej aktualności oraz egzekwowanie od Rady Pomocy Społecznej raportów z przebiegu realizacji celów i kierunków działania zamieszczonych w Strategii,
- 2) przestrzeganie limitu miejsc określonego dla podległych placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- 3) wprowadzenie mechanizmów kontrolnych w celu ograniczenia ryzyka:

---

³Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.

⁴Dz.U. z 2005 r. Nr 77, poz. 672 ze zm. – rozporządzenie uchylone z dniem 2.02.2011 r.

- niezachowania terminu przeprowadzania wywiadu środowiskowego przy kierowaniu dzieci do placówek opiekuńczych,
  - nieterminowego dokonywania aktualizacji wywiadów środowiskowych,
- 4) podjęcie, w ramach sprawowanego nadzoru stosownych działań w celu wyegzekwowania od dyrektorów podległych placówek realizacji obowiązku przekazywania w ustalonych terminach sprawozdań z realizacji odpłatności za pobyt wychowanków w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
  - 5) przestrzeganie obowiązującego wymogu w zakresie maksymalnego okresu pobytu dziecka w placówce interwencyjnej,
  - 6) zapewnienie prowadzenia postępowań związanych z ustaleniem odpłatności za pobyt dziecka w placówce z zachowaniem terminów wynikających z przepisów kodeksu postępowania administracyjnego.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku, na podstawie *art. 62 ust. 1 ustawy o NIK* oczekuje przedstawienia, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią *art. 61 ust. 1 ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie, do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z *art. 62 ust. 2 ustawy o NIK*, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.